

TĂNG CƯỜNG CÔNG TÁC GIÁO DỤC CHÍNH TRỊ - YÊU CẦU KHÁCH QUAN VÀ CẤP BÁCH TRONG XÂY DỰNG QUÂN ĐỘI NHÂN DÂN VIỆT NAM HIỆN NAY

PHAN BÁ GIÁP (*)

Tóm tắt: Công tác giáo dục chính trị là mặt hoạt động cơ bản của công tác đảng, công tác chính trị, có ý nghĩa quyết định đến việc xây dựng Quân đội vững mạnh về chính trị, làm cơ sở để nâng cao chất lượng tổng hợp và sức mạnh chiến đấu của bộ đội. Do đó, tăng cường công tác giáo dục chính trị là yêu cầu khách quan và cấp thiết, quan trọng trong giai đoạn hiện nay, nhất là ở các đơn vị cơ sở trong Quân đội, góp phần xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam “cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại”.

Từ khóa: Công tác giáo dục chính trị; hạ sĩ quan, binh sĩ; xây dựng Quân đội.

Abstract: Political education is a fundamental activity of party and political operations that plays a decisive role in building a politically strong Army and serving as the basis for improving the overall quality and combat strength of the soldiers. Therefore, strengthening political education is an objective, urgent and important requirement in the current period, especially in the grassroots-level units of the Army, contributing to building the Vietnam People's Army in a revolutionary, disciplined, elite, modern manner.

Keywords: Political education; non-commissioned officers, soldiers; building the Army.

Ngày nhận bài: 02/6/2024

Ngày biên tập: 09/9/2024

Ngày duyệt đăng: 24/9/2024

1. Thực trạng công tác giáo dục chính trị trong Quân đội

Công tác giáo dục chính trị là một bộ phận hết sức quan trọng của công tác tư tưởng của Đảng trong Quân đội, có vai trò to lớn, nhằm nâng cao nhận thức, trang bị mục tiêu, lý tưởng, bản lĩnh chính trị, bồi dưỡng phẩm chất, đạo đức, lối sống cho mọi quân nhân, bảo đảm cho Quân đội ta luôn tuyệt đối trung thành với Đảng, Tổ quốc và Nhân dân, hoàn thành thắng lợi mọi nhiệm vụ được giao. Đường lối quân sự, quốc phòng của Đảng, đặt ra yêu cầu ngày càng cao đối với sự nghiệp xây dựng quân đội vững mạnh toàn diện, lấy xây dựng quân đội vững mạnh về chính trị làm cơ sở; trong đó giáo dục, rèn luyện phẩm chất chính trị cho hạ sĩ quan, binh sĩ là một trong những nhiệm vụ quan trọng hàng đầu của Quân đội.

Nhận thức sâu sắc vị trí, vai trò của công tác giáo dục chính trị trong Quân đội, những năm qua, Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng,

Tổng cục Chính trị và cấp ủy, chỉ huy, chính trị viên các cấp đã lãnh đạo, chỉ đạo, triển khai thực hiện đồng bộ, nhất quán các chủ trương, biện pháp nhằm nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác giáo dục chính trị.

Nội dung giáo dục chính trị trong Quân đội hiện nay tập trung vào giáo dục lý luận chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh cho sĩ quan, hạ sĩ quan, binh sĩ, qua đó quán triệt nhận thức sâu sắc đường lối của Đảng, củng cố vững chắc niềm tin, lý tưởng chiến đấu cho sĩ quan, hạ sĩ quan, binh sĩ. Bởi lẽ, chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh là cơ sở tư tưởng, kim chỉ nam cho hành động của Đảng và Nhân dân ta, cũng như Chủ tịch Hồ Chí Minh đã yêu cầu và nhấn mạnh: “Phải dạy lý luận Mác - Lênin cho mọi người”⁽¹⁾. Bên cạnh đó, giáo dục chính trị giúp cho sĩ quan, hạ sĩ quan, binh sĩ hiểu đường lối chính trị, quân sự của Đảng, giúp nâng cao giác ngộ chính trị của họ, coi trọng giáo dục truyền thống lịch sử dân tộc, lịch sử đảng, lịch sử quân đội, tình yêu Tổ quốc.

(*) *ThS; Học viện Chính trị, Bộ Quốc phòng*

Ngoài ra, công tác giáo dục chính trị thời gian qua đã giúp cho sĩ quan, hạ sĩ quan, binh sĩ nhận thức rõ những âm mưu, thủ đoạn của các thế lực thù địch đang ra sức chống phá Đảng, Nhà nước ta, như chiến lược “diễn biến hòa bình”, bạo loạn lật đổ, “phi chính trị hóa” quân đội, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” hòng xóa bỏ vai trò lãnh đạo của Đảng đối với Quân đội, xóa bỏ nền độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội ở nước ta. Từ đó, đề cao cảnh giác cách mạng, đồng thời giáo dục cho sĩ quan, hạ sĩ quan, binh sĩ những vấn đề thời sự của cách mạng để có nhận thức đúng, làm chủ được bản thân trước diễn biến phức tạp của tình hình chính trị, xã hội ở trong nước và khu vực cũng như trên thế giới.

Thực tế hiện nay, công tác giáo dục chính trị đã bám sát tình hình nhiệm vụ cách mạng, nhiệm vụ của Quân đội, bám sát thực tiễn xây dựng, huấn luyện sẵn sàng chiến đấu, tập trung giáo dục, bồi dưỡng nâng cao nhận thức về lý luận chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh. Coi trọng công tác tuyên truyền đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, nhiệm vụ của Quân đội, những yêu cầu về phẩm chất, bản lĩnh của người quân nhân cách mạng, nêu gương người tốt việc tốt, phê phán những biểu hiện của chủ nghĩa cá nhân, tư tưởng cơ hội, lối sống thực dụng. Công tác giáo dục chính trị góp phần nâng cao nhận thức, lòng tin của đội ngũ sĩ quan, hạ sĩ quan, binh sĩ với đường lối đổi mới của Đảng, tạo được sự nhất trí, đồng thuận trong toàn quân. Vì vậy, trước những diễn biến hết sức phức tạp của tình hình chính trị, quân sự, kinh tế, xã hội trên thế giới, khu vực và trong nước, đội ngũ sĩ quan, hạ sĩ quan, binh sĩ trong Quân đội luôn tỏ rõ sự kiên định, vững vàng về bản lĩnh chính trị, lập trường tư tưởng, ý chí quyết tâm chiến đấu, đảm bảo cho Quân đội luôn vững mạnh về chính trị, góp phần quan trọng vào việc ổn định chính trị của đất nước.

Trong giai đoạn hiện nay, trước tác động không nhỏ của mặt trái cơ chế thị trường, sự bùng nổ của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư, nhất là những thông tin trái chiều, thiếu kiểm chứng tràn lan trên mạng xã hội... những biến đổi sâu sắc trong đời sống kinh tế,

chính trị, văn hóa đã và đang tác động mạnh mẽ vào tư tưởng của sĩ quan, hạ sĩ quan, binh sĩ trong Quân đội. Đặc biệt ở đơn vị cơ sở, nhận thức của một bộ phận sĩ quan, hạ sĩ quan, binh sĩ thiếu gắn bó với đơn vị, đang bị chi phối bởi những luồng văn hóa xấu độc, làm cho chuẩn mực đạo đức, các thang bậc giá trị bị đảo lộn, những giá trị vật chất có phần nổi trội hơn những giá trị tinh thần tư tưởng. Sự nhận thức lệch lạc, lối sống thực dụng và động cơ thiếu trong sáng đó đã làm cho họ giảm sút ý chí, không chú trọng học tập, rèn luyện, buông lỏng việc thực hiện các chế độ nề nếp, vi phạm nhiều khuyết điểm, có cả những khuyết điểm nghiêm trọng. Cùng với đó, sự chống phá của các thế lực thù địch trong và ngoài nước với những luận điệu xuyên tạc trắng trợn nhằm đẩy mạnh chiến lược “diễn biến hòa bình”, bạo loạn lật đổ; “phi chính trị hóa” quân đội, kết hợp những thủ đoạn mới hết sức tinh vi, xảo quyệt đã làm ảnh hưởng không nhỏ đến kết quả giáo dục chính trị trong Quân đội.

Ngoài ra, việc tiến hành công tác giáo dục chính trị ở một số đơn vị vẫn còn những hạn chế nhất định, đó là việc xây dựng kế hoạch, chương trình giáo dục chính trị chưa thực sự khoa học, việc kiểm tra, đánh giá kết quả học tập lý luận chính trị chưa thật chặt chẽ, điều kiện vật chất đảm bảo cho công tác giáo dục chính trị có lúc, có nơi chưa thực sự đáp ứng được yêu cầu nhiệm vụ, “nhiều đơn vị, cơ sở vật chất phục vụ công tác giáo dục chính trị còn thiếu; phòng học tập chính trị cấp đại đội, tiểu đoàn chưa bảo đảm”⁽²⁾. Nội dung, hình thức, phương pháp giáo dục còn đơn điệu, nặng về thông tin một chiều, chưa phát huy được tính độc lập sáng tạo của người học, chưa chú trọng việc gắn lý luận vào xem xét giải quyết những vấn đề thực tiễn hoạt động quân sự đặt ra đối với người học. Một số cán bộ làm công tác giáo dục chính trị chưa thật chú trọng đến chất lượng, hiệu quả bài giảng, chưa phát huy hết vai trò của đội ngũ cán bộ trực tiếp chỉ huy, quản lý, huấn luyện bộ đội. Bên cạnh đó, tinh thần tự giác, tự quản lý của một bộ phận hạ sĩ quan, binh sĩ chưa tốt, chưa thực sự tự giác... những hạn chế này đã ảnh hưởng không nhỏ đến chất lượng giáo dục chính trị của mỗi đơn vị.

2. Một số định hướng tăng cường công tác giáo dục chính trị trong Quân đội ta hiện nay

Một là, nâng cao nhận thức, phát huy vai trò lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy và đội ngũ cán bộ chủ trì các cấp trong xây dựng nghị quyết, kế hoạch và triển khai nhiệm vụ tiến hành công tác giáo dục chính trị cho hạ sĩ quan, binh sĩ.

Để công tác giáo dục chính trị thực sự có hiệu quả, cấp ủy đảng các cấp cần xây dựng nghị quyết chuyên đề lãnh đạo nhiệm vụ giáo dục chính trị; trên cơ sở đó, nghiên cứu nắm chắc đặc điểm, nhiệm vụ giáo dục, đối tượng giáo dục để làm tốt công tác chuẩn bị, phân công, giao nhiệm vụ cụ thể cho các lực lượng tham gia, nhất là cơ quan chính trị, các tổ cán bộ giảng dạy chính trị và đội ngũ cán bộ chính trị. Thống nhất nhận thức, đề cao trách nhiệm cần được thực hiện trong suốt quá trình và đến từng đơn vị, trong đó, đội ngũ cán bộ chính trị phải là hạt nhân trong công tác giáo dục chính trị, “thực sự là người anh, người chị, người bạn thân thiết của bộ đội”⁽³⁾, góp phần quan trọng nâng cao chất lượng giáo dục chính trị ở các đơn vị trong Quân đội. Cùng với đó, lãnh đạo, chỉ huy các cấp cần thường xuyên quan tâm chăm lo xây dựng mối quan hệ đoàn kết, gắn bó trong đơn vị, xây dựng môi trường văn hóa quân sự lành mạnh, chăm lo đời sống vật chất, tinh thần cho sĩ quan, hạ sĩ quan, binh sĩ. Đồng thời, tổ chức các lớp tập huấn, bồi dưỡng kỹ năng, phương pháp tiến hành công tác giáo dục chính trị cho cán bộ chính trị và cán bộ trực tiếp tiến hành công tác giáo dục chính trị, là điều kiện quan trọng để công tác giáo dục chính trị ở đơn vị cơ sở được tiến hành có hiệu quả.

Hai là, thường xuyên đổi mới nội dung, chương trình và phương pháp giáo dục chính trị ở các đơn vị trong Quân đội.

Thượng tướng Trịnh Văn Quyết và đoàn công tác kiểm tra việc triển khai thực hiện nghiêm túc, hiệu quả Chỉ thị số 2423-CT/QUTW "Về đổi mới, nâng cao chất lượng công tác giáo dục chính trị trong giai đoạn mới" tại Bộ Chỉ huy Quân sự Thành phố Hải Phòng. Ảnh: qdnd.vn

Việc đổi mới nội dung, chương trình và phương pháp giáo dục chính trị đòi hỏi các đơn vị nghiên cứu nắm chắc yêu cầu của từng bài học và tổng thể chương trình giáo dục; trên cơ sở tài liệu học tập do Tổng cục Chính trị ban hành, đội ngũ cán bộ giảng dạy chính trị tiến hành cụ thể hóa, cập nhật, bổ sung những nội dung mới vào giáo án bài giảng gắn với đơn vị mình, đồng thời lồng ghép những nội dung đơn vị được phép tự xác định ngoài nội dung theo quy định của Tổng cục Chính trị, như tuyên truyền giáo dục truyền thống đơn vị, các phong tục, tập quán, tín ngưỡng của nhân dân địa phương khu vực đóng quân... Chủ thể giáo dục cần đầu tư công sức, trí tuệ vào những nội dung tiến hành giáo dục, nhất là việc lựa chọn những nội dung tự xác định phải linh hoạt, sáng tạo nhưng phù hợp và theo đúng quy định. Cần đổi mới phương pháp giảng dạy của đội ngũ giảng viên và phương pháp tiếp thu kiến thức của người học. Với đội ngũ giảng viên, cần nắm chắc đối tượng lên lớp, nắm chắc trình độ nhận thức, tâm lý người học để sử dụng các phương pháp tiến hành giáo dục một cách phù hợp, cùng với đó là việc ứng dụng các phương tiện công nghệ thông tin

hiện đại, nhằm tối ưu hóa phương pháp và nội dung truyền tải, tạo hứng thú, động lực, tạo bầu không khí thoải mái giúp người học tiếp thu bài học một cách tốt nhất.

Đội ngũ sĩ quan, hạ sĩ quan, binh sĩ phải nhận thức đúng về tầm quan trọng của việc học chính trị, từ đó có tâm thế vững vàng, thoải mái trước khi bước vào giờ học, không để tồn tại, nảy sinh tư tưởng ngại học, sợ học, lười học chính trị. Bên cạnh đó, đẩy mạnh đổi mới công tác bảo đảm vật chất, trang thiết bị dạy học làm cho hệ thống trang thiết bị phục vụ đặc lực, hiệu quả nhất, phát huy tốt nhất công năng cho việc nâng cao chất lượng giáo dục chính trị.

Ba là, thường xuyên chú trọng đổi mới công tác kiểm tra, đánh giá kết quả giáo dục chính trị ở các đơn vị trong Quân đội.

Chất lượng, hiệu quả của công tác giáo dục chính trị chính là tấm gương phản chiếu của nhiều yếu tố, đó là sản phẩm của cả một quá trình, từ khâu ra nghị quyết lãnh đạo của cấp ủy các cấp, đến xây dựng và triển khai thực hiện kế hoạch huấn luyện của đơn vị, công tác tiến hành giáo dục chính trị của chủ thể, nhận thức của sĩ quan, hạ sĩ quan, binh sĩ tham gia, cơ sở vật chất bảo đảm và khâu kiểm tra đánh giá kết quả... Trong đó, công tác kiểm tra, đánh giá kết quả giáo dục chính trị của đơn vị có vai trò rất quan trọng, việc chú trọng và đổi mới thường xuyên công tác kiểm tra, đánh giá kết quả, góp phần tác động đến chất lượng, hiệu quả công tác giáo dục chính trị ở đơn vị... Đổi mới công tác kiểm tra, đánh giá kết quả giáo dục chính trị, phải được bắt đầu từ nhận thức, quan điểm nhất quán của cấp ủy, chỉ huy các cấp. Cùng với đó là sự đồng bộ trong hệ thống tổ chức, triển khai và bảo đảm cho hoạt động này, như quá trình xây dựng hệ thống đề thi, đáp án, tổ chức bồi dưỡng, tập huấn và thành lập đội ngũ giám khảo có năng lực, đảm bảo sự công tâm, khách quan, tính chính xác trong đánh giá kết quả, khắc phục triệt để bệnh thành tích trong công tác giáo dục chính trị. Thông qua quá trình kiểm tra, đánh giá kết quả, kịp thời tuyên dương những tập thể, cá nhân có thành tích tốt, đồng thời chỉ ra được hạn chế để có những biện pháp khắc phục, nhằm nâng cao chất lượng cho các đợt huấn luyện ở những giai đoạn tiếp theo.

Bốn là, làm tốt công tác sơ kết, tổng kết, rút kinh nghiệm.

Xác định công tác sơ kết, tổng kết, rút kinh nghiệm công tác giáo dục chính trị ở các đơn vị trong Quân đội là việc làm thường xuyên của cấp ủy, tổ chức đảng và của các đơn vị. Qua đó, đánh giá những việc đã làm được, những khó khăn, vướng mắc, đồng thời rút ra bài học kinh nghiệm, xây dựng hệ thống giải pháp góp phần không nhỏ nâng cao chất lượng công tác giáo dục chính trị ở đơn vị.

Để công tác sơ kết, tổng kết đạt hiệu quả, cấp ủy, chỉ huy các cấp cần nhận thức sâu sắc vị trí, vai trò của hoạt động này. Từ đó, có công tác chuẩn bị chu đáo, tổ chức duy trì điều hành thông suốt, hiệu quả. Sau hội nghị, cần tổng hợp những ý kiến chất lượng, những kinh nghiệm hay, bài học quý được vận dụng ngay để phục vụ trực tiếp việc nâng cao chất lượng giáo dục chính trị cho sĩ quan, hạ sĩ quan, binh sĩ; đồng thời, thực hiện tốt việc nhân rộng những mô hình hay, cách làm hiệu quả về công tác giáo dục chính trị trong toàn đơn vị.

Thực hiện tốt những định hướng trên, cấp ủy, chỉ huy, chính ủy, chính trị viên các cấp cần tránh những biểu hiện hình thức, qua loa, cách làm chiếu lệ; cần trân trọng, khích lệ những sáng kiến, ý tưởng mới. Thông qua hội nghị sơ kết, tổng kết, rút kinh nghiệm cần phê bình thẳng thắn, nghiêm túc để vừa động viên được người tốt, việc tốt, vừa kiểm điểm, chấn chỉnh những sai phạm, khuyết điểm nhằm không ngừng nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác giáo dục chính trị ở các đơn vị trong Quân đội nhân dân Việt Nam hiện nay./.

Ghi chú:

(1) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 6, Nxb CTQG-ST, H. 2021, tr. 357.

(2), (3) Quân ủy Trung ương, *Báo cáo tổng kết 12 năm thực hiện Chỉ thị số 124-CT/QUTW ngày 31/3/2011 của Thường vụ Quân ủy Trung ương về tăng cường lãnh đạo, chỉ đạo công tác giáo dục chính trị tại đơn vị trong giai đoạn mới và 10 năm thực hiện Đề án “Đổi mới công tác giáo dục chính trị tại đơn vị trong giai đoạn mới”*, H. 2023.